

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU TEIKIANT PASLAUGAS REVU CLINIC TYRIMO

2023 m. gegužės 12 d. Nr. (23)SN-24)SP-32
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėja) skundas, kuriame ji rašė: „nuėjau šalinti viso kūno plaukų lazeriu. Pradėjus šnekėtis su gydytoja, pasakė, kad man nebus atliekamas plaukų šalinimas bikini zonoje. Šios įmonės internetinėje svetainėje yra labai aiškiai parašyta, kad procedūra bikini zonoje vyrams neatliekama. Tai yra akivaizdi diskriminacija dėl lyties. Antras dalykas: man atsisakė daryti šią procedūrą, nes esu translytė moteris. Tačiau mano dokumentuose yra nurodyta, kad esu moteris, o ne vyras (lyties skiltis)“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė (toliau vadinama ir – Lygių galimybių kontrolierė) 2023 m. kovo 1 d. raštu Nr. 23(SN)-24)S-104 kreipėsi į UAB „DMK LT“ REVU CLINIC (toliau – Kliniką), prašydama pateikti informaciją bei atsakyti į klausimus:

- „1. Ar galite patvirtinti Pareiškėjos nurodytas aplinkybes?
2. Ar UAB „DMK LT“ (toliau – Bendrovė) REVU CLINIC plaukų šalinimo lazeriu procedūrą bikini zonoje (toliau – Procedūra) teikia tik moterims? Jei taip, dėl kokių priežasčių?
3. Ar Bendrovės REVU CLINIC interneto svetainėje skelbiama informacija, jog Paslauga teikiama tik moterims? Jei taip, dėl kokių priežasčių?
4. Ar Pareiškėjai, kurios asmens dokumentuose nurodyta, kad ji yra moteris, buvo atsisakyta suteikti Paslaugą? Jei taip, dėl kokių priežasčių?“

Taip pat prašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su tyrimui reikšmingomis aplinkybėmis.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Klinika 2023 m. kovo 24 d. raštu paaiškino, jog Pareiškėja Klinikos el. parduotuvėje įsigijo viso kūno (kojų, pažastų, bikini zonos) plaukelių šalinimo lazeriu procedūrą.

„Klinikos tinklapyje yra pateikiama informacija apie plaukelių šalinimo lazeriu specifiką, taip pat ši specifika išsamiai paaiškinama kiekvienam klientui prieš procedūros atlikimą. Klientams aiškiai nurodoma, kad plaukelių šalinimo procedūra gali būti neveiksminga turintiems itin šviesius ar žilus plaukus. Tokiais atvejais Klinikos specialistai nerekomenduoja darytis plaukelių šalinimo lazerių procedūrų, nes norimas efektas gali būti nepasiektas.“

Klinikos teigimu, kad šiuo konkrečiu atveju daugelyje Pareiškėjos kūno zonų plaukai yra per daug šviesūs, dėl ko plaukelių šalinimo rezultatas gali būti nepasiektas, todėl Klinikos specialistė rekomendavo plaukelių šalinimo procedūros kai kuriose vietose neatlikti. Pareiškėjos 2023-02-14 vizito metu jai buvo atlikta pažastų zonos depiliacija (kur plaukų spalva yra tinkama plaukelių šalinimui lazeriu).

Klinika teigė, jog plaukelių šalinimo lazeriu procedūra Klinikoje teikiama tiek vyrams, tiek moterims. Tačiau dėl plaukelių šalinimo lazeriu specifikos skirtingose kūno zonose, plaukelių šalinimas lytinių organų zonoje vyrams nėra atliekamas.

„Plaukų šalinimo lazeriu esmė – didžiulė šviesos energija, kurią sugeria būtent pigmento melanino turintis plaukas, visam laikui sunaikina plauko folikulą, nepažeisdama aplinkinės odos. Šalinant plaukelius skirtingose kūno vietose yra nustatomas skirtingas lazerio bangų dažnis, stiprumas, taip pat naudojami skirtingi antgaliai (10 cm² Monolith XL ir 1 cm² Monolith S bei M jautrioms, sunkiai prieinamoms vietoms), parenkamas judesių intensyvumas, technika ir kt.

Nors depiliacija lazeriu – pakankamai saugi procedūra, visgi retais atvejais gali pasitaikyti komplikacijų (pvz. paraudimas, patinimas, trumpalaikiai ir ilgalaikiai odos spalvos, pigmentacijos pasikeitimai, smulkūs randeliai, pūslelės ir kt). Klinikos specialistai, prieš atlikdami lazerines depiliacijas, įvertina galimas rizikas ir kai kuriais atvejais atsisako suteikti paslaugą su tikslu apsaugoti klientą nuo komplikacijų ir/ar žalos sveikatai.“

Klinika nurodė, kad „depiliacija lazeriu aplink vyriškus lytinius organus pasižymi specifika dėl vyriškų lytinių organų anatominių savybių. Plaukeliai auga ant kapšelio, kuriame yra sėklidės, padengtos itin plonu serozinio epitelio sluoksniu, todėl lazerinės depiliacijos procedūra aplink vyriškus lytinius organus turi būti atliekama itin atsakingai, parenkant tinkamą lazerio intensyvumą, bangų dažnį, tinkamus antgalius, depiliacijos laiką, depiliacijos judesių intensyvumą, nekeliant itin didelio skausmo dėl žemesnio skausmo barjero kapšelio srityje, ir kt. Specialistas, kuris atlieka lazerinę depiliaciją aplink vyriškus lytinius organus turi turėti tinkamą kvalifikaciją ir pakankamai patirties (t.y. būti apmokytas atlikti depiliaciją būtent vyrams), siekiant išvengti galimų komplikacijų ir/ar žalos sveikatai bei vyrų reprodukcinę funkcijai“.

Klinikos teigimu, Klinika šiai dienai neturi specialistų, kurie turėtų pakankamai patirties šalinant plaukelius lazeriu aplink vyriškus lytinius organus. Klinika rūpinasi savo klientais ir siekia teikti tik aukščiausios kokybės paslaugas, todėl esant bet kokiai rizikai, Klinikos specialistai informuoja apie tai klientus bei neteikia paslaugų apsaugant klientų sveikatą arba rekomenduoja kreiptis į kitus specialistus (kitas klinikas), kurie turi pakankamą kvalifikaciją ir/ar patirtį suteikti atitinkamą paslaugą.

„Informacija dėl plaukelių šalinimo lazerių procedūras vyrams yra pateikiama Klinikos tinklapyje, skiltyje Lazerinė depiliacija. Paketai vyrams/ Aprašymas ir Papildoma informacija.“

Klinika teigė, kad lazerinė depiliacija vyrams taip pat yra atliekama, išskyrus depiliaciją aplink vyriškus lytinius organus dėl priežasčių, nurodytų aukščiau.

Klinika sprendžia klausimą dėl specialistų kvalifikacijos kėlimo ir patirties, todėl galimai ateityje galės pasiūlyti lazerinės depiliacijos ir aplink vyriškus lytinius organus paslaugas.

Klinikos specialistas atsisakė atlikti plaukelių šalinimo procedūrą aplink Pareiškėjos lytinius organus ne dėl to, kad ji yra translytė moteris, tačiau būtent dėl to, kad Klinika neturi pakankamos patirties specialistų tokiai procedūrai atlikti ir negali tokios paslaugos suteikti, išimtinai siekiant apsaugoti Pareiškėjos sveikatą nuo galimų komplikacijų.

Klinikos teigimu, „žalos rizika ir tikimybė būtų žymiai didesnė, jai tokią procedūrą (plaukelių šalinimą aplink vyriškus lytinius organus) atliktų tinkamą patirtį neturintis specialistas, dėl ko didėja rizika galimoms komplikacijoms. Klinika negali prisiimti tokios atsakomybės ir negali rizikuoti Pareiškėjos sveikata. Šios aplinkybės buvo paaiškintos Pareiškėjai, be kita ko, telefonu po atsisakymo atlikti procedūrą Pareiškėjos lytinių organų srityje.“

Klinika teigė, jog neatliko jokių diskriminacijos veikslių dėl Pareiškėjos lyties (pakartotina, kad Pareiškėjai buvo atlikta pažastų depiliacija), o paslauga lytinių organų srityje nebuvo suteikta išimtinai dėl paslaugos specifikos ir Klinikos specialistų patirties, įžvelgus riziką pakenkti Pareiškėjai.

Klinikos teigimu, „nejmanoma užtikrinti, kad bet kuri paslauga (dėl jos specifikos ir reikiamo pasirengimo bei specialisto kvalifikacijos ir patirties) būtų teikiama tiek vyrams, tiek moterims ir negalima reikalauti iš paslaugų teikėjo sudaryti absoliučiai vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas, kai jas objektyviai nejmanoma suteikti dėl patirties stokos. Analogiška situacija, jei iš gydytojo ginekologo, kuris specializuojasi išimtinai moteriškų lytinių organų sveikatos priežiūroje, būtų reikalaujama apžiūrėti vyriškus lytinius organus bei taikyti gydymą“.

„Objektyviai nejmanoma, kad gydytojas galės suteikti tinkamą pagalbą nepadarydamas didesnės žalos, kai neturi tam tinkamos kvalifikacijos ir patirties.“

Nors Pareiškėja teigia, kad jai depiliacija lytinių organų srityje nebuvo suteikta dėl to, kad ji yra translytė moteris, tačiau tai yra vien tik subjektyvus Pareiškėjo vertinimas. Pareiškėjai depiliacija lytinių organų srityje nebuvo suteikta įžvelgus galimą riziką Pareiškėjos sveikatai ir galimas komplikacijas, kurios gali kilti jei paslaugą atliks pakankamai patirties neturintis specialistas.

Lygių galimybių įstatymas numato, jog diskriminacija nelaikomi atvejai, kai veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Remiantis EŽTT praktika, nediskriminavimo principas nedraudžia skirtingo asmenų traktavimo, jeigu tai daroma siekiant teisėto tikslo ir yra protingo proporcingumo santykis tarp priemonės (pasireiškiančios diferenciacija) ir jomis siekiamo tikslo. Diskriminacija dėl lyties pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą nelaikomi atvejai, kai prekių pardavimą ar paslaugų teikimą vien tik vienos lyties asmenims pateisina teisėtas tikslas ir jo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Veikimas ar neveikimas yra proporcingas tuomet, kai nėra kito galimo elgesio varianto, kuris pasiektų tą patį teisėtą tikslą bei padarytų mažiau žalos asmenų lygybei. Kitaip tariant, pasirinktas elgesys turi padaryti kiek įmanoma mažiausiai žalos. Šiuo atveju didesnė žala galėjo kilti kai depiliacija lytinių organų srityje būtų atlikta pakankamai patirties neturinčio specialisto, jam parenkant netinkamą lazerio intensyvumą, parametrus, procedūros atlikimo eigą, būdą ir t.t.

Klinika nurodė, kad Pareiškėjai buvo suteikta lazerinės depiliacijos paslauga pažastų srityje, kitose srityse depiliacija nebuvo atlikta dėl plaukelių spalvos (procedūra būtų neefektyvi), o depiliacija lytinių organų srityje nebuvo atlikta dėl specifikos, susijusios su būtina turėti patirtimi bei siekiant nepadaryti žalos Pareiškėjos sveikatai (siekiant išvengti komplikacijų). Pareiškėjai buvo grąžinti pinigai už nupirktą paslaugų paketą, išskaičiavus išlaidas už depiliaciją pažastų srityje.

Klinikos veiksmuose nėra jokių diskriminavimo veiksmų, juo labiau dėl Pareiškėjos lyties ar lytinio identiteto.

Klinika gerbia visus savo klientus bei siekia jiems suteikti tik aukščiausios kokybės paslaugas.

Klinika yra pasirengusi bendradarbiauti bei pateikti visą informaciją, jei dar tokios trūktų Tarnybai atlikti tyrimą.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Klinika, teikdama lazerinės depiliacijos procedūrą, nepažeidė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 3 punkto, kuriuo prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai įpareigojami visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, užtikrinti vienodas sąlygas įsigyti prekes ir paslaugas bei jomis naudotis, nediskriminuojant asmenų dėl lyties, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo. Taigi buvo atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu vartotojų teisių apsaugos srityje.

2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/113/EB (toliau – Direktyva), įgyvendinančios vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, 1 straipsnyje nustatyta, kad Direktyvos tikslas yra sukurti sistemą kovai su diskriminacija dėl lyties, galimybėms naudotis prekėmis bei paslaugomis ir tiekti prekes bei teikti paslaugas srityje, siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą. Kaip pažymima Direktyvos konstatuojamojoje dalyje (11 p.), paslaugomis turėtų būti laikomos paslaugos, apibūdintos Europos Bendrijos steigimo sutarties dėl laisvo prekių judėjimo 50 straipsnio

nuostatose. Vadovaujantis šia nuostata ir remiantis atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, paslauga laikoma ekonominė veikla, kuri paprastai turi būti atlyginama.

Atkreiptinas dėmesys, kad Direktyvos konstatuojamosios dalies 12 punkte nustatyta, jog tiesioginė diskriminacija yra, kai vienam asmeniui dėl jo lyties taikomos mažiau palankios sąlygos nei kitam asmeniui panašioje situacijoje ir todėl, pavyzdžiui, skirtumai teikiant sveikatos priežiūros / grožio paslaugas vyrams ir moterims, atsirandantys dėl fizinių vyrų ir moterų skirtumų, nėra susiję su panašiomis situacijomis ir tai nėra diskriminacija.

Kaip nustatyta Direktyvos 3 straipsnyje, Direktyva taikoma visiems asmenims, tiekiantiems prekes ir teikiantiems paslaugas, kurios yra prieinamos visuomenei ir kurios yra tiekiamos arba teikiamos kitoje nei privataus ir šeimos gyvenimo srityje. Ji apima valstybinį ir privatų sektorius, įskaitant valstybės institucijas. Direktyvos nuostatos yra perkeltos į Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam 5 vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra

tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pažymėtina, kad Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 3 punkte nustatyta: prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai įpareigojami visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, užtikrinti vienodas sąlygas įsigyti prekes ir paslaugas bei jomis naudotis, nediskriminuojant asmenų dėl lyties, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 8 punkte nustatytą atvejį.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad prekių pardavėjo, gamintojo ar paslaugų teikėjo veiksmai pripažįstami pažeidžiančiais moterų ir vyrų lygias teises, kai sudaromos nevienodos sąlygos įsigyti prekes ir paslaugas bei jomis naudotis, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 8 punkte nurodytą atvejį. Svarbu pažymėti, kad Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio 8 punktu yra nustatyta, kad diskriminacija dėl lyties nėra laikomas prekių pardavimas ar

paslaugų teikimas vien tik ar visų pirma vienos lyties asmenims, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pažymėtina, jog remiantis Europos Sąjungos teisingumo teismo sprendimu Nr. C-13/94, kurioje teismas pasisakė dėl Tarybos direktyvos Nr. 76/206/EEB 5 straipsnio, kad „atsižvelgiant į tikslą, kurio siekiama <...> direktyva, Direktyvos 5 straipsnio 1 dalis draudžia atleisti transseksualų asmenį dėl priežasties, susijusios su lyties keitimu“. Todėl taikant analogiją, ta pati apsauga translyčiams asmenims turėtų būti taikoma ir prekių bei paslaugų srityje.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja skundė nurodė, jog, jos manymu, Klinika atsisakė teikti jai depiliacijos bikini zonoje procedūrą, nes ji yra translytė moteris.

Pažymėtina, jog Klinika savo rašte pateikė priežastis, dėl kurių atsisakyta teikti paslaugas Pareiškėjai. Klinika nurodė, jog „atsisakė atlikti plaukelių šalinimo procedūrą aplink Pareiškėjos lytinius organus ne dėl to, kad ji yra translytė moteris, tačiau būtent dėl to, kad Klinika neturi pakankamos patirties specialistų tokiai procedūrai atlikti ir negali tokios paslaugos suteikti, išimtinai siekiant apsaugoti Pareiškėjos sveikatą nuo galimų komplikacijų“.

Klinikos teigimu, „žalos rizika ir tikimybė būtų žymiai didesnė, jei tokią procedūrą (plaukelių šalinimą aplink vyriškus lytinius organus) atliktų tinkamą patirtį neturintis specialistas, dėl ko didėja rizika galimoms komplikacijoms“.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Taigi, identifikuojant galimą diskriminavimą lyties pagrindu, yra atliekamas palyginimas tarp skirtingos lyties asmenų ir vertinama, ar panašiomis aplinkybėmis jie yra vertinami vienodai, ar jiems taikomas vienodo elgesio principas.

Teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų,

amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo, nurodymo diskriminuoti, persekiojimo, priešiško elgesio ar neigiamų padarinių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo, dalyvavimo byloje dėl diskriminacijos ar pranešimo apie diskriminaciją faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Pažymėtina, jog Klinika pateikė argumentuotus paaiškinimus bei įgyvendino įrodinėjimo pareigą, nurodydama, jog atsisakė atlikti Pareiškėjai depiliacijos lazeriu bikini srityje procedūrą ne dėl to, jog Pareiškėja yra translytė moteris, bet dėl kitų priežasčių (Klinika neturi pakankamos patirties specialistų tokiai procedūrai atlikti, procedūra galėjo pakenkti Pareiškėjos sveikatai). Be to, kaip nustatyta tyrimo metu, Klinika atliko Pareiškėjai pažastų depiliacijos procedūrą, taigi tuo atveju, kai Klinika turėjo reikiamos srities specialistą bei buvo kitos medicininės ir / ar saugumo prielaidos procedūrai atlikti, Klinika atliko procedūrą. Taigi iš esmės Klinika teikė saugias ir galimas atlikti paslaugas Pareiškėjai.

Svarbu pažymėti, kad objektyviai biologinių moteriškų ir vyriškų lytinių organų sandara, požymiai yra skirtingi, todėl sveikatos, grožio, estetikos procedūros taip pat gali būti skirtingos ir gali reikėti skirtingų žinių šias procedūras atliekantiems specialistams. Todėl skunde aptariamam atveju teikiamos lazerinės bikini depiliacijos priežiūros paslaugos nėra visiškai tapačios, kaip paaiškino Klinika, gali turėti skirtingų pasekmių sveikatai, skirtingos specialistų kvalifikacijos. Taigi šiuo atveju galima teigti, jog skirtingas lazerinės depiliacijos bikini srityje teikimas, atsirandantis dėl biologinių moteriškų ir vyriškų lytinių organų būdingų skirtumų, nėra susijęs su panašiomis aplinkybėmis, kurioms esant gali būti identifikuojama diskriminacija. Todėl Klinikoje taikoma skirtinga lazerinės bikini depiliacijos paslaugų teikimo tvarka ir sąlygos yra siejama būtent su fiziologiniais moteriškų bei vyriškų lytinių organų skirtumais, bet nėra susijusi su mažiau (daugiau) palankiu traktavimu lyties pagrindu, nes palyginamieji asmenys dėl savo fizinių savybių yra ne panašiose, bet skirtingose aplinkybėse įgyjant aptariamą paslaugas (Direktyvos konstatuojamosios dalies 12 p.).

Remiantis nurodytomis aplinkybėmis, nėra pagrindo konstatuoti, jog Klinika, teikdama paslaugas padarė pažeidimą, įtvirtintą Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 3 punkte.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, kuria suteikta teisė lygių galimybių kontrolieriui teikti išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų, siūlytina Klinikai tobulinti specialistų kvalifikaciją, kad ateityje galėtų teikti bikini depiliacijos paslaugas visiems asmenims, nepaisant lyties ar lytinės tapatybės.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu ir 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Skundą dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu pripažinti nepagrįstu, nepasitvirtinus jame nurodytiems pažeidimams.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Kliniką.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė